

Chuyên Phong-Hoa

80
INDO-CHINOIS

631

(2)

*Dépôt légal
tirage: 100 exemplaires
Chuyên Phong Hoa
Hanoi 1928*

DEPOT LEGAL
INDOCHINE
N° 8266

Chép những chuyện thực xảy ra trong
nước và tả những cái đời phong bại tục
của xã hội làm tấm gương phản-triêu để ai
ấy trông đây mà noi biết đây mà chánh.

Có đủ cả hài-dam tiêu-thuyết thời-sự

SỐ

2

0\$08

MINH-DỨC TU-TRU-CỤC

7, Ruelle Ngo Ngang — HANOI
Xuất-bản và giữ bản-quyền

Kính cáo các nhà thực-nghiệp

Thưa các ngài,

Chuyện Phong-Hóa vì Phong-Hóa mà ra đời.

Mục đích vì Phong-Hóa thời giá bán sao cho dễ để phổ thông cùng quốc dân. Muốn được giá dễ tất phải nhờ các nhà thực nghiệp chiếu cố đăng quảng cáo giúp cho dễ bớt tiền chi phí.

Đăng quảng - cáo vào chuyện Phong - Hóa thật là nhất cử lưỡng tiện ích lợi kiêm toàn. Vừa giúp cho nền Phong - Hóa vừa lợi cho sự thương mại kỹ nghệ. Vì chuyện Phong-Hóa in một số những 2000, giá dễ lưu hành khắp trong xứ Đông Pháp. Như vậy thời tiện lợi gì bằng, xin các ngài chiếu cố bản quán xin sẵn lòng hoan nghênh, tính giá rất chằm chước.

Nay kính cần.

Minh-Đức Tu-Thư Cục

7, Ruelle Ngõ Ngang, Hanoi.

CHUYÊN PHÒNG-HÓA

GIẾT VỢ

Dừa mùa hè năm 1926, một buổi trưa kia đang lúc nắng dlan, các tia lửa mặt trời đang chiếu thẳng dội xuống trần dlan hầu như muốn thiêu đốt muôn vật. Cây cối khô héo như chêm lửa, nước hồ ao như đun sôi, người nông nực như thiêu. Đang lúc ấy ai là chả muốn ăn vào những nơi dộp mát để chánh cái nhiệt độ của vùng ô cho khoan khoái thân thể. Ấy thế mà ở phố bờ sông trên bến tàu còn có những người phu gạo một nửa người trên mình trần, bỏ hời bỏ kê nhể nhại trên cái da sấm nắng nai lưng cật sức ra vác các bao gạo nặng hàng tạ. Ở dừa đường cái thời có những người cu-li xe, áo ướt đầm từng mảng, tay cầm cái xe người ngồi nặng rích, chân chạy trên đường dựa như miếng sắt nung; miệng há thở hồng hộc. Ôi! phong trần thay là lao động! Thương thay là lao động! Vẫn biết rằng những sự lam lũ khổ sở như thế là do ở kết quả lười biếng ngu dốt mà ra; thời là đáng lắm. Nhưng cũng thì loài người nếu mình được cái số phận may mắn, cái trí thức, thông minh hơn họ. Mình phải nên đoái thương họ, bênh vực họ, yên ủi họ để cho bớt những nỗi khổ thống. Nếu mình lại ghen ghét họ, khinh bỉ họ, vui dấp họ thời cái nhân cách của mình lại càng đáng khinh miệt hơn họ lắm sao! Ôi! bác ái! Ôi! nhân đạo! Hai cái đức-tính ấy ở vào cái thời đại cạnh tranh này hầu như tiêu diệt mất rồi.

Buổi trưa mùa hè hôm ấy ngoài cái cảnh-huống của các nhà lao động ra. Có một chàng thiếu-niên cũng đang đi ở dừa phố bờ sông. Đầu chần mình mặc quần áo lụa, tay mang cái gói học nhật trình, chân đi dép nhật-bản, bước một khoan thai ở dưới mặt trời rồi rồi mà hình như cũng không biết gì là khó chịu. nét mặt hăm hăm, hai mắt dăm dăm nhìn xuống đất, không thay đổi, không chớp động, bao nhiêu tâm thần não-lực lúc ấy như đang chuyên chú vào một cái vấn-đề ấn định gì. Nên phàm ngoại vật trung quanh không có thể sức tiếp được đến

tâm can. Đó là kết quả của sự suy nghĩ đã chín, phán đoán đã kỹ, khám phá được sự hồ-ânghi, suy-diễn được đến chân-lý. Đã qua thời-kỳ lý-tưởng, đến ngày thực hành chỉ tìm cơ mà giải quyết.

Chàng thiếu-niên ấy đi đến một cái nhà to ở dữa phố ngoài cửa bầy một cái cân gạo, trên bực đứng một cô con gái độ ngoài mười tuổi. Thời chàng lại hỏi cô bé ấy rằng : « Chị có nhà không em ? » Cô bé dẫu trẻ thơ mà có chút suy nghĩ nhìn chàng một cách ngạc nhiên, lưỡng lự đáp rằng : « Thừa anh có. » rồi lách mình ra một bên cho chàng vào ; còn cô vẫn đứng ở ngoài cửa chơi. Cô bé ấy thấy chàng thiếu-niên đến lấy làm ngạc nhiên, sao lại không theo vào xem cái sự đến hôm ấy vì lẽ gì ? Vì cái cảm giác của trẻ con nó chỉ thoáng qua như gió thổi chứ không được sâu xa. Cái nhà ấy có hai dan, một lối đi ở dữa. Một dan thời để chõng chít những bao gạo, một dan bên kê cái đường sơn, trên ngời hai người liền bà có tuổi đang chò chuyện. Chàng thiếu-niên đi đến đấy chào hai người liền bà rồi nói rằng : « Thừa me, me cho phép con vào nói truyện với nhà con. » Một người liền bà hình như đang mãi vui câu truyện thấy chàng thiếu-niên vào cũng không để ý gì đến, chỉ đáp lãnh-đạm rằng : « Vào trong nhà nó đang ngồi khâu ở trong buồng ấy » Chàng thiếu-niên liền vào trong nhà để đáp mặt vợ. Vợ chàng là ai ? Là cô Nguyễn-thị-Đ... Chính cô là con cái nhà ai thời không mấy người rõ được cái lý-lịch, chỉ hiểu rằng cô làm con nuôi một bà phú thương ở bờ sông. Năm ấy xuân sanh cô mới ngoài đôi mươi còn trẻ. Tuy rằng đã sớm kết duyên tẩn tẩn, đã qua cái thời-kỳ sinh nở mà nhan sắc vẫn còn mơn mơn như độ đang thì. Khuôn mặt sinh sẵn, nước da trắng chẻo, cặp mắt phượng khi lừ lừ nhìn thẳng thời trông ra vẻ đa sầu đa cảm, lúc lóng la lóng lánh đưa ngang đưa dọc thì rất đa tình ! Vô phúc thay cho kẻ nào bị cái liếc mắt ấy nó đột nhập vào cái nhỡn-tuyến của mình khi bất-kỳ vô-ý, chắc là bị cái luồng điện ái-tình của cái liếc mắt truyền sang nó dung động cả tứ-chi rồi thì sóng tình cuồn cuộn, bề ái đầy vơi, cứ thuận buồm xuôi gió mà diu dắt nhau ra

đến bên mẹ vực thăm! Hỡi bạn tu-mi, hỡi người nhi nữ nếu muốn cho đục tình nó khỏi đoạt được cái linh tính. Thời khi đi đường, lúc ngồi cửa hàng chớ có đưa mắt liếc dọc nhìn ngang mà hai cái luồng điện vô hữu, gặp nhau thì khốn. Thứ nhất là những cô khuê các, những bực tiểu thư khi không phải ra ngoài mua bán làm ăn gì mà ở trong nhà thời chớ nên nháp nhô ở trong cửa sổ mà quan sát những khách bộ hành. Vì phương ngôn tây có nói: « những con gái đứng cửa sổ toàn là hư cả. » Mà có lẽ hư thật, nếu không đứng làm gì? Đứng để quan sát, quan sát rồi phẩm-bình. Phẩm bình tất phải chê khen, đã khen là vừa ý, đã vừa thời ý ước ao. Đã ước ao mà lại gặp người ao ước thời sao cho thoát khỏi cái hư, mà chẳng hư!

Cô Nguyễn-thị-Đ... hôm ấy đang ngồi khâu ở trong buồng. Buồng không vắng vẻ, một mình thui thủi, tuy rằng tay với mắt đang bận bịu kim chỉ nhưng trong óc vẫn vẫn lơ nghĩ ngợi. Tâm thần bay xa ngoài muôn dặm đề tìm đến chỗ mộng tưởng, Đang cảnh tịch mịch bâng khuâng bỗng thấy tiếng người vào. Cô ngừng trí lại nhìn xem ai thời ra chồng cô là cậu X...

Cô cùng cậu X... là vợ chồng, nhưng vợ chồng về vật-thể chứ không phải về tinh thần. Tuy rằng đã cùng nhau kết tóc xe tơ, đầu gối tay ấp. Nhưng trí cô không được toại, lòng cô không được thỏa

Cái thân sum họp với chồng,

Trong lòng muốn những còn hòng nơi nao.

Cô lấy cậu X... thật, gọi cậu X... bằng chồng thật. Nhưng vợ vợ chồng chồng chẳng qua mới là hai cái vật thể liên lạc phối hợp với nhau mà thôi; còn hai cái tinh thần vẫn dôi dạc cách xa. Cái tinh thần đã dôi dạc cách xa thời vật thể liên lạc cũng chẳng có gì êm ái dịu dàng chỉ thêm nổi bực mình khổ trí. Nên tinh thần cách xa thời vật-thể cô cũng rằng cho đứt. Cái thời-kỳ ấy là cái thời-kỳ cô đã tuyệt tình cùng cậu X... sắp sửa đem nhau ra tòa mượn đao pháp luật chặt đứt cái giây chung tình!! Bởi thế hôm đó cô thấy cậu X... vào làm ngán

trở cái mộng ảo dịu dàng về đục tình của cô thời cô đã dạn. Lại còn trông thấy con người mà cô muốn tránh xa thời cô lại càng ghét. Dạn với ghét, cau mặt lại mà hỏi rằng : « Cậu đến đây làm gì ? » Cậu X... thấy cách xử trí của cô như thế tuy trong bụng có căm tức muôn phần nhưng ngoài mặt ra bộ thoảng nhiên như không mà nói dịu dàng mát mẻ rằng : « Tôi đến đề mời mợ về nhà. » Ôi chao ! nghe câu ấy mới chương tai làm sao chứ, cô liền đáp : « Cậu mời tôi về thật ư ? Tôi đã thừa với cậu thế nào rồi... mà cậu không biết hay sao ? »

-- Mợ ơi, tôi với mợ đã cùng nhau kết nghĩa gá duyên năm năm có lẽ, vợ chồng đang vui vầy hòa thuận. Cuộc ái ân chung chiếu cùng đường, tình âu yếm đầu gối tay ấp. Con sống không có nhưng đã có con chết. Sợ sịch - thẳng đã khăng khít, duyên đảm thắm đã keo sơn. Đến nay nở lòng nào mà mợ tuyệt tình bẻ cái mối đồng tâm, dứt cái giây liên lạc cho đành hờ mợ.

— Cái đó không phải là tại tôi đã định, chính là bởi cậu sui nên. Cậu thử nghĩ kỹ mà xem... » Cô Đ... nói song lại cau mặt xuống khâu. Cậu X... ngồi xuống ghế, quắc mắt nhìn cô trông trọc mà rằng : « Tại tôi ư hờ mợ ? Cái câu nói ở đâu mà ngạc nhiên thế ! Bây giờ tôi mới nghe thấy là lần thứ nhất, thật trong bụng chưa có bao giờ nghĩ thế. Nào tôi đối với mợ có điều gì đâu. Từ trước đến sau vẫn thủy chung như nhất, từ đầu chí cuối vẫn một gia đình ninh. Tình âu yếm không hề phai nhạt, dạ đảm thắm chẳng chút hững hờ, đó là cái ái-tình của tôi đối với mợ là thế. Còn cách khu - sử vẫn ra bề trân trọng. Trước kia mợ ở nhà ra dầy vào dếp, thời lấy tôi cũng vào dếp ra dầy, Mợ ở nhà có kẻ hầu người hạ thời lấy tôi cũng có kẻ dạ người vâng. Cũng ăn sung, cũng mặc sướng, vẫn giữ cái nề nếp của kẻ trâm anh, của nhà thi lễ. Há rằng mợ phải làm ăn vất vả, dầu tắt mặt tối. ra vào lam lũ. áo vá quần rách gì đâu ? Mợ ơi, tuy tôi chẳng đẹp bằng Tống Ngọc chàng Phan song là kẻ trung thành tận lực với cái ái-tình của mợ dao phó cho tôi, há có uồng ngại gì đâu. Tuy tôi

chẳng giàu bằng Thạch-Sùng Vương-Khải nhưng sự cung phụng cái thân vật chất của mợ thật đã là chu đáo há có dám sơ sài cầu thả. Ôi ! Vợ chồng lấy nhau, trăm năm sum họp cho được thuận hòa êm ái cốt ở hai bề tinh thần và vật chất. Tôi đối với mợ tinh thần cũng đã chọn vẹn, vật chất cũng gọi thỏa thuê. Như vậy tôi không biết rằng còn cái điều gì là tại tôi nữa, hờ mợ ?

Cô Đ... nghe đến đấy, ngừng tay khâu lại, ngừng đầu lên đưa mắt lờm chàng một cái rồi mỉm cười ra vẻ cay đắng mà rằng : « Người đời chỉ hay tự kiêu tự phụ. Làm cho trí phán đoán thật là thiên cận, không có thể mở động tấm con mắt mà nhìn ra ngoài hoàn cảnh. Cái gì cũng tự đắc rằng mình hay, mình giỏi, mình khôn mình khéo, mình có mình đủ. Chứ biết đâu rằng mình ngu không hay, mình dốt không hiểu, mình thiếu không rõ, cậu X... nghe song cũng cười một cách chua chát rằng ; « Hừ, người ta hay có tính tự phụ, tự kiêu, tự đắc thật. Đến nỗi làm những điều phi lý lầm bại lý cũng cho là hay. dờ những trò nhơ danh nhuốc tiếng cũng không biết là xấu. May thay ! May thay, cái kiến thức ám muội của tôi. hôm nay nhờ được cái tia sáng của mợ chiếu vào may ra có thể khám phá được những điều khuyết-diểm về cuộc ái-tình của đôi ta mà phát minh được cái chân-lý về sự ly - dị này chẳng ? ... »

À phải rồi, thật là lỗi tại tôi mợ ạ ! Mợ là người khuê các, vốn nhà giàu có. Mà tôi đây thân phận chỉ là anh thợ kỹ, gia tài vốn chỉ bọc trung. Sao chẳng biết phận lại đi rờ tay với cao, dương chân nhẩy dài. Với cao tuy được, nhẩy dài tuy đến nhưng cũng có ngày sái tay toạc cẳng. Tôi nghĩ đến mà chách thân mà oán phận, không những khiến nhân duyên tôi ngửa nghiêng mà lại dờ dang cả thân thể mợ ! Ôi bây giờ nghĩ đến thời đã muộn rồi ! Làm thế nào được thành ra ngay thầy phán thầy tham, quan hân quan đốc để cho sừng cái cuộc nhân duyên cùng mợ ! Mợ ơi ! Mợ bỏ tôi để tái duyên cùng với quan Hân nào đó phải không ??

— Tái duyên hay không, không cần phải nói đến. Vì

việc ấy là sau việc ly-dị rồi không còn can thiệp gì đến cậu nữa.

— Ly-dị à? Ly-dị là phải lắm. Vì một anh thơ-ký đối với ông Hàn thời cái giá-trị kém nhau một giờ một vực. Cứ theo như cái lẽ cạnh tranh ở cái thời đại này thời mình không sùng cái địa-vị, không đủ tài lực bảo thủ tất là bị kẻ khác chiếm đoạt.

Cái lẽ cạnh tranh thì thế còn cái tình vợ chồng cũng thế nốt kia du? Hay là thời đại tối tân, phong trào biến cải, người ta chỉ nhắm mắt bịt tai đua nhau mà theo cái văn-minh vật chất, đem cả sự hờn thù mà cái cách đi chẳng? Người liền bà coi người chồng như cái việc làm, nếu việc này ít lương có thể bỏ đi tìm việc khác nhiều lương hơn. Ôi! luân-thờng! Ôi đạo-lý! đời suy đến thế là cùng...

(Cô Đ vẫn ngồi im, cậu X... nhìn cô một lúc như có vẻ cảm động mà tiếp rằng:)

Này mợ một ngày còn nên nghĩa, một truyền đồ còn nên quea. Huống chi bấy nhiêu lâu ân-ái cùng nhau, tình nghĩa tao khang muôn năm khôn dứt. Dẫu mợ đối với tôi lòng đã trở như đá vững như đồng nhưng tôi không sao mà không thương mợ được. Đã thương thời phải dạy. Dẫu rằng còn một phút liền can với nhau, tôi cũng phải hết bòn-phận chỉ bảo cho mợ minh bạch các cái mảnh khoe đơn bạc ở đời; may ra có thể vượt được mợ khỏi cái vòng lằm lổ chẳng? Này mợ, cái vinh hoa chẳng qua như nước thủy-triều khi xuống khi lên. Cái phú quý chẳng qua như đám phù vân khi tan khi tụ. Nếu lấy nhau vì những cái đó thời ái-tình cũng theo cái tan tụ, sự lên xuống mà còn mà mất. Chỉ lấy nhau vì tâm tình là cái vật thiêng liêng không mấy khi thay hình đổi dạng thời mới bền chặt lâu dài. Vả chẳng sống ở trên đời; người liền bà có cái trình tiết làm đầu, dẫu cho cùng biến thế nào cũng phải giữ cho giá sạch tuyết trong. Chả nhẽ mợ nữ đem cái trình tiết mà đánh đổi lấy cái vinh hoa phú quý hay sao? Này mợ những phường buôn phấn bán son, những hạng trên dầu trông

Bộc đều là những quân bị phỉ báng một đời, ô danh một kiếp. Huống nữa là những kẻ đứng núi trông sông tường đông ong bướm nay chồng này mai chồng khác. Buổi xuân sanh qua cầu mấy độ, thân ô-uế ôm ấp bao người. Như vậy dầu cái lương tâm cầu-trệ có thể tha thứ, nhưng cái dư luận nghiêm khắc không sao mà dung túng được. Mợ phải nên hồi tâm tỉnh ngộ mà nghĩ lại kéo một mai tay chàm chót đúng có hồi thời đã nhớ rồi. Vì cái trình tiết của người liên bà cũng như đám tuyết chẳng chỉ một đợt nước chảy vào có thể làm hoen được hết... Mợ ơi, nghĩ thế nào ? »

Cô Đ... lòng đã nghĩ, trí đã định, khăng khăng một dạ, đinh ninh một lòng. Trong óc lúc nào cũng nghĩ có hai chữ (ly-di) vì cô đã bị tà dục nó đề nên, cái cuồng vọng nó khuyến điều. Lúc bấy giờ cậu X... có đem khoa luân-lý, đem lời đạo đức ra mà nói thời cũng chẳng lọt vào tai cô nào, không những vô hiệu quả mà lại gây thêm mối ác cảm nữa. Vì con người ta khi đã rập tâm tác ác mà gặp kẻ khác sẵn lòng khuyến thiện thời lại cho là ngăn trở mà căm tức chứ có biết đâu là khuyên can mà cảm phục. Cô Đ... thấy cậu X... nói như vậy không cho là những nhời nhẽ phải trái lại cho là những động trâm-trích nên chi lửa cháy lại đổ dầu thêm, liền quắc mắt cau mày mà nói rằng : « Thôi bắt tất phải thuyết luân lý dằng đạo đức làm gì. Khi nào ra tòa có pháp luật phân xử rồi mới rõ là phải trái : » Cậu X... nghe vậy bất dác cười sáng sặc mà rằng : « Ra tòa à ? Tòa án là chỗ sét xử những việc trộm cắp lừa đảo, những quân hung tàn bạo ngược để duy trì cuộc trị an trong nước, Há phải rằng là nơi để cho các con dâm phụ, các thằng đàn phu lợi dụng để thi hành những sự dâm ô tà dục mà dương dương mặt dạn mày dày ra đây. Còn pháp luật là đặt ra để nghiêm trị những quân phi nhân bội nghĩa, chứ có đâu lại dung túng bênh vực cho những sự đồi luân bại-lý như vậy !!!... »

— Nay thôi, chỗ này không cần thầy kiện nên để dành cái tài biện thuyết ra mà đối phó ở chốn công môn.

Thế nào tôi đã hết lời phải trái, phân rõ lợi hại mà mợ vẫn rút mực không nghe phải không ?

Phải !

Nhất định đem tôi ra tòa ly-dị chứ ?

Phải !

Thật thế chứ ??

Chẳng thật thì bốn à !! »

Cậu X... hỏi đến câu : « Thật thế chứ ? » thời khi-nộ đã sung thiên, máu uất lên đến cổ, hai mắt ngầu đỏ, màu da sạm ngất; khuôn mặt lộ ra biết bao nhiêu vẻ sát khí. Chợt nghe câu giả lời gắt gỏng : « Chẳng thật thì bốn à !! » của cô Đ... thời chàng vội sê toang cái giấy bọc nhật-trình lòi ra con dao sáng loáng cô Đ... vừa mới hé nhời thấy cái tia sáng của lưỡi dao thời đã bị cậu nhanh tay đưa một nhát vào cổ. Cậu X... không phải tay đao phủ nên không có thể chém một nhát mà đứt ngay đầu được. Cô Đ... kêu lên một tiếng. ; « Ôi giờ ôi ! » thời cậu lại chém thêm năm nhát nữa.

Thằng nhỏ ở ngoài nghe thấy tiếng kêu ấy vội vàng chạy vào toan rằng cậu ra. Nhưng cậu trí dạn đang hăng lên sức khỏe đang mạnh liền chém cho một nhát vào tay. Thằng nhỏ kinh hồn táng đờm vội vàng tháo thân, chuồn ra hô hoán... Lúc ấy cậu nhìn thấy cô Đ... nằm gục xuống đồng máu đỏ hãi còn thoi thóp thời cậu lại chém cho năm nhát nữa. Kỳ cho hồn về chín tuổi cậu mới nghe Cậu nhìn thấy con dâm phụ chết ở trước mắt cậu mới hả dạ rồi cầm con dao dây máu ung dung bước ra cửa. Lúc bấy giờ ở ngoài cửa tiếng kêu hô hoán, người xem súm đông súm đỏ. Mục đích để xem cái tấn bi kịch ra sao chứ ít kẻ có gan bắt quân hung thủ. Vì ta hay giữ cái chủ-nghĩa « Cháy nhà hàng xóm bình chân như vại » Ôi ! đề hèn thay ! Vì cái sự hèn mọn ấy nên cậu ra đến cửa mọi người đều dẫn cho cậu đi. Đề cậu đi. Đề cậu đi xa một quãng rồi đằng sau mới dám kêu : « Ôi quân giết người bắt lấy nó » Còn cậu X... cậu có chạy chốn đâu mà phải kêu bắt, cậu đi đó là cậu đi ra cầm đề thú tội đấy. Nhưng đi đến đầu phố thời gặp

mấy người cảnh sát giải cậu về bóp. Cậu phải bắt nhưng vẫn không có chút sợ hãi gì. Từ lúc ở bóp cho đến khi vào hỏa-lò dam không lúc nào cậu biến đổi sắc mặt, vẫn cứ thản-nhiên như thường. Vì cậu cho cái việc cậu làm là quang minh chính đại, vì phong hóa mà cậu làm, vì luân thường mà cậu giết.

Khi giải ra tòa chất vấn cậu khai đại khái như sau này: « Khi tôi đi làm ở trong Nam-kỳ có được tin vợ tôi ngoài này ngoại tình cùng giai. Được cái tin điểm nhục cho gia phong ấy tôi phải xin phép về truy-cứu việc trong gia đình. Tôi về dò la quả vợ tôi có phạm tội ngoại tình thật. Tội ngoại tình là cái tội nặng nhứt trong thất xuất, Cái tội ấy cứ theo phong tục ở cõi Á Đông chúng tôi là một cái tội rất to. Trong họ có một người mắc phải cả họ đều bị nhơ danh nhuốc tiếng lây. Nền pháp luật của nước chúng tôi ngày xưa đối với tội ấy thật nghiêm ngặt, phải khép vào tử hình. Tử hình một cách khỗ thống. Nào bẻ chuỗi chôi sông, nào voi giày ngựa sé. Ấy thế mà những quân dân-phu dân-phụ đời đời còn chan chứa. Huống chi ngày nay cái tội ngoại tình, pháp luật hình như không cho là trọng. Nhân ngày nay phong trào Âu-Á đang sung đột lòng người ở dữa mớ màng biển cả. Cái hay không bắt trước đi bắt trước cái dở. Lại không chịu quan sát cho kỹ lưỡng cứ nhắm mắt mà manh tòng. Cái hay của người ta mình đi ngọ nhận làm cái dở. Bởi thế mà những sự dăng hoa dâm dục càng ngày càng chan chan chứa chứa càng giữ giữ dội dội như sóng cuộn, như nước chan. Vì pháp-luật đã không chịu ngăn ngừa cho có giới hạn. Có khi vô ý lại dúp sức cho sóng cuộn mạnh cho nước chan thêm. Vì lẽ những quân dân-phu dân-phụ khi cái dã-tâm bí-mật đã bại lộ bị gia-pháp quở phạt. Thời họ lại đặt truyện tìm cơ đường đường hoàng hoàng vác đơn ra tòa xin ly-dị.

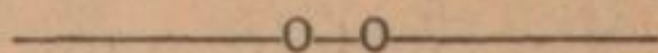
Rồi đó thẳng dân phu bỏ vợ, con dâm phụ lia chông, để mà tung hoành tự do cho thỏa cái lòng dục-vọng không còn ai ngăn cấm được nữa. Ôi! như vậy chả hóa pháp luật dung túng người ta làm những

việc cản dõ đó chẳng?? Vợ tôi cũng thế, phạm tội ngoại tình, tôi biết rõ, chách mảng không những nó không nghe. Lại còn cả quyết đem tôi ra tòa mà ly-dị. Muốn cho tôi là người ngoại cuộc để khỏi ngăn chở cái lòng dâm dục của nó. Đã ra tòa tất phải ly-dị, đã ly-dị rồi tất nó được điềm nhiên mà vẫy vùng trong bể dục. Tôi đây là người quí Phong-Hóa, chuộng luân-thường không có bao giờ để quân đề mặt thoát khỏi tay mình mà làm bại hoại Phong-Hóa, đời suy luân thường, vì cơ ấy mà tôi giết vợ tôi. Thà rằng, tôi ở tù nhưng không muốn để một kẻ sống làm hại cho Phong-Hóa.)

Kết cục phiên tòa sử chàng ba năm khổ-sai. Cũng là một cái tội nhẹ trong những việc án mạng.

Thái-Đầu

(Décembre 1927)

NHÀ CHỦ-NHIỆM VẠN DÙI

Đầu phố hàng M.... tỉnh Hanoi có một cửa hàng vải xem ra buôn bán có vẻ phồn-thịnh chủ cửa hàng là một cô thiếu-nữ xuân sanh chừng độ nhị tuần dĩ lại. Tuy rằng không có vẻ nhận sa cá nhầy sắc dắm hương giới. Thế nhưng khuôn mặt đầy đặn có vẻ phương phi nước da trắng trẻo điềm sắc hồng hồng, cặp mắt tinh anh như làn thu thủy, môi son tươi thắm tựa đoá hoa cười. Bấy nhiêu vẽ tô điềm vào khuôn mặt của một người thiếu-nữ xuân sanh đang độ đào tơ, trên cái mình yếu điệu như thê cây liễu thướt tha ngoài gió khiến kẻ nam-nhi thiếu-thời được trộm liếc dung quang cũng phải tê tái vì tình mê mẩn vì duyên. Cái nhan sắc của cô đã khiến cho người ta lòa mắt, còn cái danh dự của cô mới lại khiến cho người ta phải choáng tai. Vì cô là một vị tiểu-thơ con quan. Than ô! thời đại nhá nhem, phong trào tạp bác người đời những mắt hoáng vì tiền tai điếc vì danh. Thời cô H.... chẳng phải là một cái

nhân vật cho người ta chú ý hay sao. Bởi thế mà cửa hàng cô thường cũng hay rộn rịp những khách vương tôn công tử mượn thế mua bán để trao đổi tình thần. Nhưng cô H... đã là một người kim chi ngọc điệp, phải coi nếp nhà băng tuyết làm trọng, vả chăng xuất thân ra buôn bán lại cần phải lấy cái đức-tính lương-thiện làm ăn là quý. Cho nên những cái bộ mặt khôi ngô, những cái y-phục bảnh bao, những cái liếc mắt đưa tình gửi từ, những lời nói ghẹo nguyệt châu hoa cùng những bức thư thêu hoa dệt gấm đều không có thể lọt được vào tai in được vào mắt cô. Cô thật là một vị tiểu-thơ đứng đắn trong các vị tiểu-thơ khác. Không những thế, cô lại là người nét na hiền hậu, nhu mỳ êm ái. Lúc bán hàng khi tiếp khách nét mặt thật là tươi cười vui vẻ, nhờ nói thật là ôn tồn hòa nhã. Bởi thế các bạn hàng đều có lòng quý mến tin cậy. Bởi thế mà cửa hàng cô mỗi ngày khách mua càng đông, hàng bán càng nhiều. Có khi cô bán đến 9, 10 giờ đêm mới thừa khách.

Những khi đóng cửa hàng rồi, soạn sổ sách song, cô đặt cái mình ngả ngọc lên giường an nghỉ. Trước khi giấc điệp mơ màng thời cô bâng khuâng thần trí, hết nghĩ gần lại nghĩ xa, hết tưởng nay lại tưởng mai. Thứ nhất là nghĩ đến cuộc tương lai của cô thời cô lại càng phân vân trăm mối bên lòng, lo buồn nghìn nỗi trong dạ.

Ngồi mà ngẫm nghĩ mới hay,
Chồng con những nỗi sau này mà lo.

Biết đâu mà chọn mà dò.

Biết đâu thế thái mà đo nhân tình

Ngồi một mình lại nghĩ một mình,
Cuộc đời dầu bề soay vắn ra sao?

Thương ôi! cái kiếp má đào,

Hạt mưa sa sống biết vào nơi nao? . .

(1) Cô lo! Lo vẫn biết tại người, nhưng số kia chẳng bởi tại giới đó ư? Có cái lo thời được, cũng có cái lo thì không được. Có cái lòng người tuy nhất định, nhưng cơ trời dáo dỏ khôn lường. Người đời đã nói: (làm thân con gái như hạt mưa sa). Đã mưa sa thời gặp đâu sa

đấy, may ra thời vào ruộng cả ao liền, dúi ra thời vào vũng lầy bùn bần; thật không biết đâu mà định được. Ấy là con gái ai cũng đều chịu một cái công lệ như vậy. Vì rằng biết thế nào mà kén chọn. Lòng người nhân-hiêm, thói đời bạc đen, đạo đức giả, luân-lý vờ. Dầu tai thần mắt thánh cũng khôn lường được nông sâu. Sự kén vợ chọn chồng bây giờ thật là khó. Biết kén thế nào cho phải. Ngày xưa thời còn bảo kén vợ xem tông, chọn chồng xem dòng. Bây giờ tông dòng mà dễ đã hơn ai. Biết bao nhiêu con nhà khuê các trâm anh mà cũng trai lơ dăng gió, bị sóng dăng hoa làm cho nhớ thân, nuốc tiếng mà cũng không bớt được những hạng trên bực trong dàu. Biết bao dòng dõi thi lễ mà cũng phóng đảng dề mê, bị sự phù hoa làm cho điêu linh điêu bãi mà cũng không bớt được cái hạng dăng hồ dăng-tử. Tông dòng đã như thế còn thể chắc ở sự môn đảng họ đối được du? Hay là kén về sự vinh hoa phú quý? Cũng không được. Vì trong đám giàu có phần nhiều là anh trọc-phú, trong đám sang trọng lại lắm kẻ hư danh. Hay cứ theo như cách đoán người của đức Khổng-Tử ở trong ba cái : (ngôn, dung, dạng) mà kén người? Cũng lại không tốt. Biết bao kẻ mặt mũi khôi ngô, hình dung tuấn tú ăn nói như mỳ ra dăng đạo đức mà kỳ trong bụng chứa chấp đầy sự bất lương. Cho nên phương ngôn tây có câu : « không nên đoán người về hình thức » là thế. Ôi ! Khó khăn thay là sự kén người, mà can hệ thay là sự kén người. Nếu lúc bắt đầu không biết kén đường mà đi, sau này dễ phải lổm gai góc gặp ghềnh thời suốt đời phải chịu bước lấm than. Có hối thì cũng bất cập. Có quay lại thì cũng chẳng may. Vì đời người liền bà cũng như tờ giấy chẳng, viết từ lễ một lần còn dễ coi. Nếu nhầm nhớ viết đi sớ lại chỉ tờ sơ giấy nhem mực, trông thật nhem nuốc,

Cái cảm tưởng của cô về đường chồng con như thế. Nên những khi mai mối đưa tin, cha mẹ định liệu, chị em bàn bạc đến việc trung thân thời cô những lưỡng lự phân vân ra chiều ấp úng. Biết ai là người tri-kỷ, là

khách tình trung ? Biết ai là hạng tao-nhân, là bậc quân tử ? Đề mà loan phụng sum vầy, uyên-ương chấp cánh. Nếu gặp quân tiều-nhân, kẻ tục-tử thời chẳng hóa ra ngâu vầy chuột vọc ; ngậm ngùi một kiếp má hồng lắm du ?

Song dầu sao cô cũng chẳng chánh khỏi được cái vòng nhân duyên. Chừ cô có đủ sạch bụi trần, đem thân ra ngoài xã-hội, còn thời thường tình thiên hạ, lẽ luật tự nhiên, cứ giai khôn thời dựng vợ, gái nhớn thời gả chồng. Đó là bổn phận cha mẹ sinh con ai cũng mong thế, có thế thời mới yên cảnh gia-đình, có thế thời mới bớt được những cái họa gái trai lơ, giai dâm dục. Bởi thế cô H... song thân cô cũng đã định cho cô có nơi, đặt cho cô có chốn rồi.

Cái người mà sắp sửa cùng cô vui vầy chúc mai kễ cũng cho là một tay thiếu-niên anh tuấn ở trong cái thời đại nhá nhem này. Vì trung học chàng cũng qua cao học chàng cũng có, chữ tây giỏi, pháp toán sành, tốt-nghiệp ở trường Thương-mại ra làm cho một nhà báo ở Hải-cảng lương tháng non chăm. Ấy cứ thế, ở vào cái xã-hội dư luận mù mịt, công lý tối tăm này những hạng ấy là được đặt vào hạng thượng lưu nhân vật đấy. Ôi ! thượng lưu ! Ôi ! hạ lưu ! Thử hỏi thế nào là thượng lưu, thế nào là hạ lưu để ai đã biết ! Chẳng qua chỉ a dua như một lũ mù xem hát, như một lũ lùn xem hội. Thấy người ta vỗ tay thời cũng vỗ tay, thấy người ta huýt còi thời cũng huýt còi. Há rằng có biết gì là hay dở đâu. Cái trí phán đoán của người ta phần nhiều mơ hồ như thế cả.

Cô H... con quan, nhà giàu, chồng giỏi. Ai chẳng bảo cái số cô thật là may mắn. sau này phu quý phụ vinh siết bao ! Ấy thế mà không biết tại làm sao, bỗng nhiên cô đóng cửa hàng rồi đi mất không phải về nhà không phải theo chồng ? Vì chồng chưa cưới. Mà cô đi rồi ông chồng của cô vẫn luân khuất ở Hanoi để cày cục con đường lợi danh. Ô hay, thế thời cô đi đâu ? Lắm người quá chấp về phong-hóa cho cô là vì sự dăng hoa, quá cả nề cho nên hóa nhỡ nháng, rồi phải cao

chạy sa bay đến nơi xa lạ để nương nấu cho qua cái kỳ mãn nguyệt khai hoa, lại trở về vênh mặt mà bắc bực cao kỳ. Các người đồ cho cô thế cũng không phải là quá khắt. Vì các cô khuê các, các vị tiểu-thư ở vào cái buổi (văn-minh dõm, tự do láo) này phần nhiều văng mạng thế thật ! Nhưng ai thì thế, chứ cô H... chẳng đời nào, vì tính hạnh đã như trên kia, chả nhẽ nào cô lại hư ngăm đến thế ! Vậy cô đi đâu ? Về phái thiếu niên tân học lại đồn nhôn nhao lên rằng : « Cô bực mình vì sự hạnh vi động - tác của ông chồng cô sắp cưới mà cô đã cắt tóc đi tu, đem thân gửi chốn am mây, mượn cửa từ bi dũ sạch cái bụi trần ai, cho thoát vòng lo lắng về nỗi nhân duyên sau này. » Về cái tin ấy, chính ký giả đi đến đâu cũng được nghe các bạn thanh niên dư luận như vậy. Còn ký giả thời vẫn phân vân nửa tin nửa ngờ, nửa hư nửa thực. Tự hỏi rằng : (tại sao cô chê chồng ?)

Chồng mà như thế còn chê,
Há rằng dốt nát ngu si cho đành.

Một hôm, ký giả đến chơi với một người anh em tên là T. L... Anh ta là một người học-thức khá, pháp văn dỏ, hán-tự thông, quốc-ngữ hoạt. Về nghề nghiệp thời sự phạm cũng đã qua, báo giới đã chải. Chỉ vì quá mạnh lẳng chớ nên một vị tiên sinh Bep tai thành ra phải hời gia thúc thủ. Bỏ công danh, vứt sự nghiệp, đem bao nhiêu sơ-học, thiên-tài nghiền nghiền ra do, nhét vào lọ, biến thành khói, thương thay ! Ký giả thấy người có tài học như vậy lấy làm tiếc. Tiếc nên thường lui tới để khuyên dẫn và an ủi.

Ký giả hôm ấy đến chơi, cùng bạn năm đôi diện dĩa cái ngọn đèn pha lê le lói. Trong khi tiem, dĩa lúc nào bạn cao hứng cùng mình bàn phiếm về thời cục xã-hội. Có nói đến truyện một tờ báo vừa tái-bản được ít lâu mà đã đình-bản. Nói đến truyện ấy bạn có than thở một câu rằng : « Minh tưởng báo sống dai thời mình tiền thuốc sái cũng được dư dật, Ai ngờ mình đến vừa mới đúp bài được ít lâu báo đã vội đóng cửa. Lại anh Lê-

Thu . . . với lại đen nữa ! Ra làm chủ nhiệm được vài tháng, phải cầm ruộng bán nhà mà báo đồ vẫn hoàn đồ. Lại đèo thêm mất cả chị vợ sắp cưới. Nếu không, lấy được chị vợ ấy thời được nhờ to. » Ký giả nghe truyện lấy làm lạ, buồn cười hỏi rằng :

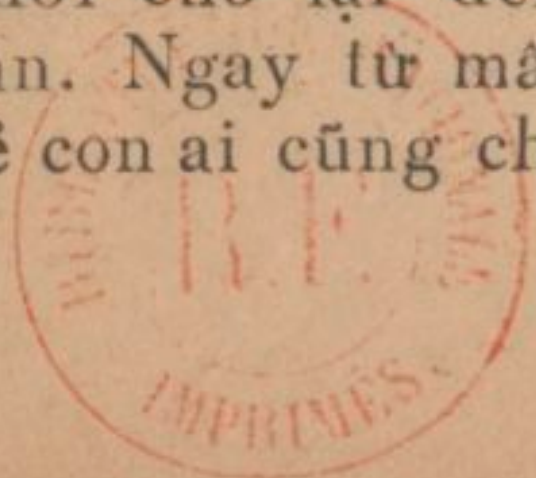
« Làm chủ nhiệm làm sao mà dúi vụn đến thế ?

Bạn tiem thuốc song, kéo một hơi, thở khói năm nhăm mắt một lúc, kể cả dót hùm nước nóng, hăm song thùng thỉnh đáp rằng : « Ấy bác không biết đề tôi nói| bác nghe câu truyện thật buồn cười. Anh chủ nhiệm Lê-Thu . . . ấy mà, là một người bạn đồng học trí thân với tôi thừa trước Nay về làm báo cũng có bảo tôi dúp việc vào nên cái ngoại-cảnh nội-dung của anh ta tôi đều rõ cả. Trước kia anh ta tốt nghiệp ở trường học ra đi làm công cho một nhà báo tây ở miền bắc. Anh ta tài mạo cũng song toàn, và chẳng gia thế cũng khá, nên tin đi mới lại có hỏi được một cô tiều-thư con một ông quan tỉnh ở miền Bắc làm vợ Dạm mặt, trạm ngõ, lễ đã đủ lễ, chỉ còn đợi ngày lành tháng tốt nạp-thái vu-quy ấy thời duyên là sánh duyên. Dá anh ta cứ yên phận đi làm một ngày hai buổi, cứ chịu cái tiếng thầy phán thầy thông thời không đến nỗi làm dề hụt một đám danh giá giàu sang !! Lại đi nghe một bác văn-sĩ sở đời tán tỉnh, sui bầy ra làm một nhà chủ-nhiệm nhật-trình cho tăng giá trị. Bác văn-sĩ ấy tên Sờ-Bò, tài học của bác thời chẳng ra gì, nhưng giới cho được cái lưỡi bẻm thánh bẻm thần. Nhờ cái tài bẻm ấy mà bác luôn lọt được vào làng văn, dăm chui được vào nhà báo. Bác bẻm sinh được cái (đức tính) nịnh hót, có được cái tư cách quý gỏi cúi đầu, nên đi đến đâu cũng được người thương kẻ trọng. Vì thế mà bác dễ có vây cánh chống có thể lực. Song le bác có cái tính riêng hay sắc lão và quỷ quệt. Khi đã được đăng chân lại hay lân đăng đầu ; làm bộ dõm, lên mặt sảng. Khi đã được người tin cần thời giờ ngay cách lăm dưng ; bầy mưu quỷ, lập kế thần dề mà khoét mà soáy cho đầy lòng tư lợi. Chẳng bao lâu cái bụng man của bác lộ ra như hột đậu nứt vỏ, cái mặt khả-ố của bác chơ ra như cầu hàng thịt. Đến bấy giờ các chúng bạn anh em đều khinh bỉ

một cách kịch liệt. Đến nỗi công chúng phải tặng cho (bác cái biệt hiệu là (Văn-Sỹ Soáy) là (Ngọn đèn Ân-cấp mà sua đuôi bác ra tận vùng bề, không cho bác kiểm ăn ở đất Thăng Long này nữa. Bác ta tệ quá vì cái lòng tư lợi tham lam của bác đánh lừa bao nhiêu người, hội (Lợi-Ái thư xã) chính cũng tự bác ta hô hào lên, tổ chức lên. Chủ-nghĩa thời hay đến đâu, mục-đích thời to đến đâu. Ai ngờ đem cái dã tâm ra thi hành một cách ám-muội, lập hội lên đề khoét vào hội cho kỳ vỡ lở tan tành mấy nghe. Cũng vì cái hội ấy thất bại nên sự lập bè kết đảng ở ta bây giờ chịu ảnh hưởng mà thành ra khó khăn. Vì quốc-dân đối với việc kết-đoàn kợp-thể đã mất tin lực rồi, phần nhiều hiềm-nghi những kẻ cồ-vũ hô hào đều như bác Sờ-Bò cả. Sự kết bè lập đảng vì bác Sờ-Bò nhất thời làm láo mà bị bớt tin lực với quốc-dân. Huống chi bác Sờ-Bò thời còn ai tin nữa. Bởi không ai tin, nên bác chẳng mưu đồ thi thố gì được, đành lủi thủi vác khăn gói ra miền bề kiểm kế sinh nhai. Bác ra ở được vài năm, muren mò chạy chọt thế nào đã gây được một chút giá trị, mua được ít tin lực với bà con. Kẻ cũng dối thật. Nhưng cũng chẳng khó gì. Ở Hải-cảng là một nơi dân cư làm ăn buôn bán, phần nhiều người lương thiện thực thà, nay thấy bác sen vào là một tay văn chương lấu lỉnh, dối nghệ phỉnh phờ, cái trò đời hay nghe bùi ư ngọt lấy thế làm bằng lòng mà thương yêu bác, kẻ nào đã được người thương yêu đến ấy là có giá-trị, có tin lực đấy. Còn Sờ-Bò ta nào có phải một tay an phận thủ thường đâu. Khi đã có giá-trị có tin lực với bà con tất lại mon men vùng vẫy mà mưu cầu lợi danh. Nhưng không có thể tự-chủ mà mưu đồ công kia việc nọ được. Tất phải viện một kẻ sinh hư danh làm cái bung sung để chơ dễ soay sở. Than ôi! một kẻ đối với công cuộc gì chỉ mong cơ mà lợi dụng chứ không thực tâm thi hành thời công cuộc ấy mong làm sao cho có kết quả viên mãn được, phần nhiều chỉ bán đồ nhi phế.

Ấy chính anh Lê-Thu... cũng là một kẻ hư danh bị hấn dùng làm cái bung sung sủi bầy ra làm chủ-nhiệm

đấy. Hắn cúi bầy anh Lê-Thu ra làm chủ-nhiệm để làm gì? Điều cốt yếu để hắn sinh nhai vào đấy Điều thứ hai để hắn mua vầy mua cánh với đời hồng khôi phục cái danh dự hồi xưa, Điều thứ ba để hắn lấy cơ hội mà giả thù thiên hạ bằng cái ngôn luận. Vì hắn bị thiên hạ lãng mạ đã nhiều, công kích đã lắm nay phải cúi Lê-Thu ra đứng chủ-nhiệm tờ báo để hắn lấy làm cái mốc mà chống đỡ với thiên hạ. Tại làm sao anh Lê-Thu lại không biết coi cái tôn chỉ tờ báo làm trọng, cái nghĩa-vụ nhà viết báo làm quý lại đi để cho hắn tung hoành một cách tự do lếu lảo như vậy. Khốn nỗi vì Lê-Thu tuy rằng làm chủ-nhiệm đó, nhưng chẳng qua có tên mà không hồn, làm bồ đin đó thôi. Vì anh ta không thạo về nghề làm báo, bao nhiêu công việc đều phó thác cho hắn chủ trương cả, còn anh ta chỉ giữ mỗi một cái tên chủ-nhiệm để tiện giao tế với đời. Vì Sở-Bò cái tên ăn cắp kia nào dám đâu phô thật, chỉ lần lút nay tên này mai tên khác. Hay bạo mồm mà không bạo người cứ lần lút như trạch để nói xấu người. Than ôi! ném đá dẫu tay đã đề hèn thay còn gì là thú nữa. Thế nhưng mà trí quý quái, tài thánh thần đến đâu chẳng nữa cũng không sao bùng được kín mắt thiên hạ. Cái kim trong bọc lâu ngày còn lòi đầu ra, huống chi cái công việc làm ăn hiển nhiên trước mắt thời dẫu ai được, cái tôn chỉ tờ báo đã sai lầm hư hỏng các nhân vật trong tờ báo lại đề hèn như nhược, cứ như thế phỏng bảo quốc dân hoan nghênh làm sao được mà báo chẳng phải đình bản. Báo đình bản chỉ anh Lê-Thu là đau đớn nhất, nào chạy chọt văt vắ, luồn lọt đó đây, cầm nhà bán ruộng mua lấy cái tên chủ-nhiệm. Ác nghiệp thay cái tên chủ-nhiệm chẳng được lâu ngày đeo đẳng cho danh giá. Lại thêm nỗi công nợ đa mang, thật mua danh chẳng được mà bán danh thấy liền. Cũng vì anh ta ra làm chủ-nhiệm mà người vợ sắp cưới là cô H... phải bức miuh cắt tóc đi tu. Vì cô H... thấy anh ta ra làm chủ-nhiệm chẳng được cái công danh gì thời chớ lại đem bêu ra đời bao nhiêu cái tư cách đã man. Ngay từ mấy lời phi lộ, phàm người liền bà cho trí trẻ con ai cũng cho

anh ta là một kẻ cường ngốc. Những tự phụ một tác đến giới, khoe khoang thần thánh. Nào trung học ư! Nào cao học ư! Nào bì cùng chàng Quách-Ngỗ ư! Mấy lời phi-lộ buồn cười tựa mấy câu sruug danh của anh phường trèo ra sân khâu. Như mỗ tài hay hô phong hoán vũ sức biết bạt sơn cử đỉnh v.v... Còn cách cử chỉ thời rất là hiếu thắng hiếu dị, động sang chơi nhà cô bên Bắc là thuê ô-tô vài ba chục bạc hàng ngày để hãnh diện. Đi đến đâu cũng đem cái chủ-nhiệm ra chực lòe mắt choáng tai người ta mong để dật mượn sở siên. Than ôi! cái tư cách nhà chủ-nhiệm như vậy, kết quả sau này cũng chỉ thành ra một anh bợm giả là cùng. Trông thấy thế, nghĩ ra thế, nên cô ta phải đập non thề, tát bẻ hện, liều mình cắt tóc đi tu để cho cây quế khỏi nổi thẳng Muồng nó leo.....

Đây sự tình duyên do là thế. Bác tính anh Lê-Thu có đen không. Làm chủ-nhiệm được vài ba tháng, mà hao tiền tài, dâm danh dự, hụt nhân duyên. »

Ký-giả nghe bạn kể truyện song lấy làm ngậm ngùi cho bác Lê-Thu... vì bác am hiểu nhân tâm không mấy, lịch-duyet thời thế không được nhiều. Bị tên Sờ-Bò nó đem cái hư danh ra nó dử làm cái bung sung cho nó nên mới gặp, những nỗi không may như vậy. Nếu không có tên Sờ-Bò thì bác Lê-Thu chỉ đến nỗi.... Chẳng hay bác Lê-Thu đã tỉnh ngộ chưa? Hay vẫn mê mộng thờ tên Sờ-Bò làm quân sư để nó chỉ đường tiến thân lập tri cho xuống tận hang cùng vực thẳm !! Hay vẫn mơ màng hai chữ chủ-nhiệm, như cái áo sặc sỡ khoác cho đẹp ngoài da »

Than ôi! cái danh dự có phải là vật hữu hình đâu mà người ta có thể mua được. Nếu không muốn thời tự khác nó đến, bằng tri cầu thời nó lại lánh xa! Lê-Thu! Lê-Thu! lại tỉnh.

T-Đ

22-1-28

(Viết song bài này vừa dao thừa
tết năm Mậu-Thìn)

BỒ-KHUYẾT CẦU CHUYỆN « NHÀ CHỦ-NHIỆM »

Câu chuyện trên kia, kỳ-giả được người bạn kể cho nghe vội chép thành bài đưa in. Sách đang ấn-hành tiếp được cái tin lại trái hẳn thế. Cô H... không phải là đi tu, đã cùng nhà chủ-nhiệm gả nghĩa sánh duyên se giầy Tần Tấn. Se chạy rợp đất, pháo đốt long giới, nhật trình chúc-tụng, họ hàng hoan-hô, bằng hữu đàm-luận, hàng-quan phẩm-bình. Cái tin đám cưới vừa mới huyên-náo một phương giới. Thế mà vừa đây kỳ-giả được tiếp bác Nguyễn-D... là bạn thân với nhà chủ-nhiệm, nói về việc hôn-nhân ấy khiến cho kỳ-giả đây là người ngoại cuộc mà cũng ngáy ngất lắm can, bồi hồi tác dạ về cái nổi lạ lòng khát khe của nhân tình thế thái. Bác Nguyễn-D... nói rằng : « Nhà chủ-nhiệm cùng cô H... duyên phượng sánh đôi, rồng mây xum hợp chưa được một dặng tròn lẽ. Mà nghĩa tao-khang, tình ân-ái hầu như đã thờ ơ lạnh lẽo. Duyên đảm thắm ra duyên bể bàng nòng nổi ấy chẳng qua cũng vì cái nọc kim-tiền. Số là chủ-nhiệm ta vì làm ăn thua thiệt phải đeo công lĩnh nợ. Nên phải vội vàng cưới cô H... về, để trông vào lưng cô mà trang trải công nợ. Sau khi lễ đủ lễ, duyên thành duyên, dẫu một ngày cũng thế trăm năm, nhà chủ-nhiệm liền ngỏ bày tâm sự cùng tân-phu-nhân và yêu cầu trợ-cấp cho một vạn bạc để lấy tiền hành động. Cô H... thấy cách sử-trí của đức lang-quân như thế, biết không phải một người chính-đính, chẳng qua chỉ lợi-dụng hai chữ ái-tình mà moi móc kim-ngân ; liền nổi dạn dưng dưng mà khăn gói tếch ngán về Bắc. Thương hại thay cho nhà chủ-nhiệm vạn dũi thì dũi mãi, dậu đồ thời bìm bìm leo. Tưởng cuộc công danh tan nát, nghĩ tình ân-ái ngã-nghiêng, phần cảm đời, phần phần trí, phần hôn duyên, phần tử phạm không sao cảm được giọt lệ. Liền giầy mũ chỉnh tề đến nhờ người bạn là bác Nguyễn-D... đây thuê hộ cho một cái xe li-mu-din thật đẹp, hai giờ giá dẽ là mười đồng để ngai một xe trong cõi hồng trần như bay đến miền Bắc, khăn khoản cùng tân-phu nhân rằng : Đêm đông gió thổi xin đừng để cho ai phải nổi cô phòng lạnh ngắt ,

Ôi nhân-tâm biến đổi soay như chong chóng, cảnh-ngộ đảo điên quay như địa cầu. Câu chuyện mỗi lúc một thay, người nói mỗi nơi một khác, không biết thế nào là đích thực. Vậy thì nghe làm sao chép làm vậy. Biết thế nào nói thế ấy. Điều sơ-suất, chỗ sai lầm tự biết còn chan chứa. Dám mong chư-tôn độc-giả lượng tình thứ lỗi mà đem lượng hải-hà bồ chính cho thời thật là vạn tạ. Thái-Đầu

Phong-Hóa thời-đàm

Loài súc vật gì?

Ở phố hàng Bạc có một nhà kia nhác trông ngoài cửa thấy vẻ buôn bán thịnh vượng, nếp nhà phong phú, ai chả bảo là một cái gia đình hạnh phúc ở trong chứa chan biết bao nhiêu vẻ lạc thú nhân sinh. Nào ngờ đầu ngoài cửa thời trông sáng sủa rực rỡ như thế mà trong lại là cái hang sâu thăm thẳm, cái vực tối um um, sức nức những mùi ô uế. Ở trong cái hang đó có một con vật nó ra vào lẩn-quất cai quản ở đấy. Người ta không biết nó là loài súc vật gì? Bảo là người thì quyết nhiên không phải là người. Bảo là chó thì chó cũng không đến nỗi bậy bạ như thế. Bảo là hồ thì hồ cũng không đến nỗi hung ác như thế. Con vật này nó tệ lắm, nó làm cho điểm-nhục cả gia-phòng, bại-hoại cả cương thường luân-lý. Con vật này nó ác lắm, nó cướp vợ của con nó, làm cho con nó chết mà vợ cũng từ-trần vì cái dâm dục quá độ của nó. Ấy thế mà nó vẫn điềm nhiên nhâng nhâng nháo nháo vác mặt với đời không biết chi là hổ thẹn, không biết chi là hèn dểu. Thật là một con vật quá-ư vô-liêm sỉ. Chắc hẳn con vật này là một con hồ-tinh, lâu năm tu-luyện thành người ngoài sự dâm-ô ra nó không còn biết phải trái là gì nữa. Dẫu được thỏa lòng dục-vọng mà giết hại sinh-linh thời cũng vui lòng. Dẫu thỏa lòng dâm-dục mà hại phong-hóa, mà tổn nhân tâm, mà suy cương-thường, mà ngược luân-lý thời cũng thỏa dạ. Con vật này thật rất nguy-cơ cho gia đình, rất khốc-hại cho xã-hội ta phải nên dùng phương-kế gì mà khu-trừ nó đi, mà tuyệt duyệt nó đi. Đừng để cho nó mọc mũi sủi tăm thời mới bớt được sự ô-uế đơ-bần cõi trần ai.

T.-Đ.

Cải-chỉnh

Trang thứ 2 dòng 29 duyên tân tân đọc là : duyên Tân Tân

- 3 — 12 đã vừa thời ý ước ao, đọc là : đã vừa ý thời ước ao
- 6 — 37 trông Bộc đọc là : trong Bộc
- 8 — 14 hé nhời thấy đọc là : hé nhìn thấy
- 11 — 4 kim chi ngọc điệp đọc là : kim chi ngọc điệp
- 12 — 14 điều linh điều bái đọc là : điều linh diên bái
- 12 — 23 kỳ trong bụng đọc là : kỳ trung trong bụng
- 14 — 26 sơ học đọc là : sở học
- 16 — 12 kết-đoàn kợp-thể đọc là : kết-đoàn hợp-thể
- 16 — 19 mưn-mô đọc là : mư-mô
- 18 — 20 nó dũ làm đọc là : nó dủ làm

Cải-Chiến

20	Nó đã làm học là : nó đã làm	18
19	mun-mô học là : mun-mô	16
12	Kết-quan kệp-thế học là : Kết-quan kệp-thế	16
26	Sở học học là : sở học	14
23	Ký trong bụng học là : ký trong bụng	12
14	điền-linh điền bài học là : điền-linh điền bài	12
4	kim chi ngọc điệp học là : kim chi ngọc điệp	11
14	hệ nhớ thấy học là : hệ nhìn thấy	8
37	trong Bộc học là : trong Bộc	6
12	đã vừa thời ý nước học là : đã vừa ý thời nước	3
20	đuyên tâm tâm học là : duyên Tân Tân	2

DƯƠNG IN
Bao-Công Chánh sử
Nghĩa-hiệp Kỳ-thư

Dịch giả : NGUYỄN-XUÂN-MAI

Mỗi tháng xuất bản ba kỳ, Mỗi quyển hai hồi giá 0\$06

Mới nghe hai tiếng Bao-công thì ai cũng cho là cũ rích, nhưng xem các chuyện Bao-công thì chưa từng nói đến lịch-sử và suất sử của Bao-Công.

Nay chuyện này trên nói lịch-sử Bao-công, dưới nói chuyện mười hai người Nghĩa-Hiệp lắm đoạn xem rất Kỳ-dị và lý thú đề hiến Độc giả trong khi nhàn hạ.

Bán hạ giá, lấy nửa tiền

Ai mắc bệnh Dương-mai, và bệnh lậu, muốn chóng khỏi, rút nọc, và không hại đường sinh dục, thì đến hỏi :

Monsieur Đan-Thanh

số nhà 2 Giốc hàng Gà (Route de Hué)

Ở xa xin gửi thư sẽ gửi thuốc ngay theo lối lĩnh hóa giao ngân.

Mỗi liều giá có 0\$30

SÁCH ĐANG IN

ĐẾN 20 MARS 1928 NÀY SẼ RA

Là một quyển sách công-kích một nhà văn-sĩ ở Hà-Thành.

Là một quyển sách nói thật mật, gọi thật tên chứ không có dấu diếm e-lệ, ấp úng năm phân dưới. Đã ném đá thì dơ tay chứ không có sợ chi sự thù hằn, việc ghen ghét.

Giá 0,\$08 một quyển.

Ai là chả nên mua mà xem.

Xem cho rõ nhân-linh thế-thái.

Xem cho hiểu Phong - Hóa nhân lâm.

Xem cho phân minh hắc bạch cái cuộc đời nhá nhem !!!

Có bán lẻ ở các hàng sách. Mua buôn trừ 30%
hỏi tại :

MINH-DỨC TU THƯ CỤC

7, Ruelle Ngõ Ngang — Hanoi.

Imp. Argus. — Hanoi